Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 — MARȚI, 30 IUNIE 1992 — NR. 90 (17900) — PREȚUL 1 rub.

MS — IN TRANSNISTRIA SE CREAZĂ UN CAP DE POD MILITARO-POLITIC ÎMPOTRIVA INDEPENDENȚEI MOLDOVEI — PAG. 2

CONFLICTUL SÎNGEROS DIN MOLDOVA CONSTITUIE DOAR O FILĂ DIN TOMUL VOLUMINOS AL ACȚIUNILOR PUCIȘTILOR — PAG. 3

ALCĂTUIREA UNEI CĂRȚI CU MĂRTURII DESPRE ÎNFERNUL PRIN CARE ÎNCA N-AM TERMINAT DE TRECUT — PAG. 4

Să ne îndeplinim datoria față de Patrie

Ziua de 28 iunie Președintele Republicii Moldova, Mircea Snegur, a răspuns unor întrebări adresate de reprezentanții principalelor mijloace de informare în masă din țară. — Agenției Naționale de presă Moldova-pres și Televiziunii Naționale.

Moldova-pres: Domnule Președinte, cum calificați situația din zona conflictului armat?

Mircea Snegur: Din păcate, nu vă pot spune nimic îmbucurător. Deși mă mișcă destul de tendențios, după cum arată ultimele comentarii. Demnitarii noștri, liderii de la Tiraspol, au hotărît să-și rezolve problemele, totuși, prin forță. Spre aceasta se fac grupări foarte mari de forțe, inclusiv blindate, de tancuri, artilerie umană sînt concentrate în zona Tiraspol și Tighina, pe întreaga linia frontului, începînd de la Grigoriopol și terminînd cu Ribnița, ceea ce de asemenea ne demonstrează încă o dată că este vorba de implicarea vădită a Rusiei a 14-a în conflict. Nu aș dori să spune administrația noastră acesta este un fapt cunoscut și pe care îl știe întreaga lume și în așa condiții ne vine foarte greu să întreprindem consecvent politica de restabilire, cu ajutorul organelor administrației constituționale în raioanele de pe estul republicii. Pur și simplu aceasta s-ar soldă pentru noi cu o mulțime de victime omenești, de aceea imediat după sosirea de la Istanbul, unde am semnat să se înceteze focul pe toate punctele, pe toate fronturile, asumîndu-mi responsabilitatea de garant al încetării focului. Pe de altă parte, îmi asum responsabilitatea și îl consider și pe președintele Rusiei Boris Eltin, cu care am discutat ieri o convorbire telefonică și pe care l-am informat despre situația reală, fiindcă, din păcate, este și el informat, probabil, din aceleași surse care informează opinia mondială prin intermediul telecanalului «Ostankino» din Moscova. Iată ce aș putea spune ca răspuns la întrebarea dumneavoastră.

Radiodifuziunea Națională: Domnule Președinte, vreau să vă solicit părerea referitor la evoluția evenimentelor după reuniunea cvadripartită de la Istanbul.

Răspuns: Cred că după o singură reuniune la nivel înalt e greu de așteptat o aplanare imediată a conflictului, urmează ca pentru viitor să lucreze intens miniștrii de externe ai acestor patru țări. Au trecut abia două zile după întoarcerea mea de la Istanbul, dar, cu părere de rău, vreau să vă informez și pe dumneavoastră, și să informez cu această ocazie poporul că noaptea trecută Ministerul de Externe al Republicii Moldova a primit o notă de protest din partea Ministerului de Externe al Rusiei, tot la această temă, tot cu aceste probleme, tot din cauza totalei dezinformări asupra stării reale de lucruri la fața locului. Mai mult decît atît, am rămas nedumerit, și cred că și întregul popor a avut același sentiment, față de aceea ce s-a transmis la canalul «Ostankino» despre luarea de poziție a Guvernului Ucrainei, și care este o nouă amenințare, o notă de ultimatum. Vă informez că la aceste note au fost date răspunsurile cuvenite din partea Ministerului de Externe și respectiv din partea Guvernului. De asemenea, aș dori să vă mai informez că astăzi am avut o convorbire telefonică cu președintele Ucrainei, Leonid Kravciuc, pe care l-am întrebat pur și simplu cum să înțeleg toate acestea: să însemne oare că porniți pe calea Rusiei, că ne faceți ultimatumuri și este cazul oare să așteptăm o agresiune și din partea Ucrainei? Mi s-au dat explicațiile corespunzătoare, cum că nu s-a avut în vedere așa ceva, s-a avut în vedere mai mult bombardarea barajului de la Dubăsari și consecințele pe care le poate avea acest lucru pentru populația Ucrainei. Ați văzut și dumneavoastră că s-a și transmis că Centrala a fost oprită. Dar se impun lămuriri clare, deoarece centrala a fost oprită, după cum s-au înțeles ambele părți, pentru a fi reparată. Dar imediat după ce a fost reparată mijloacele de presă ale Moldovei, inclusiv radioul, au transmis deja că două turbine funcționează, a început reglarea nivelului apei etc. Să dea Domnul să fie așa, cum a spus Leonid Kravciuc, care a declarat că nu este o notă, aceasta chipurile este grija pe care partea ucraineană o manifestă în legătură cu acest baraj, să însemne doar aceea că dacă confruntarea va continua, Ucraina nu va putea sta de o parte, ci se va strădui să acționeze în baza statutului O.N.U. Astfel, mi s-au dat

(Sfîrșit în pag. 2).

Declarația Guvernului Republicii Moldova

Guvernul Republicii Moldova a luat notă de pozițiile recente ale Guvernului Ucrainei, în care se exprimă îngrijorarea acestuia față de escaladarea conflictului din raioanele răsăritene ale Republicii Moldova.

Guvernul Republicii Moldova este, la rîndul său, profund îngrijorat de evoluțiile din zona de conflict, îndeosebi după întîlnirea de la Istanbul a președinților Federației Ruse, României, Ucrainei și Republicii Moldova, întîmpinîndu-se mari dificultăți din partea conducătorilor de la Tiraspol în punerea imediată în aplicare a acordurilor convenite. Președintele, Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova au trecut imediat la acțiuni concrete vizînd încetarea focului, separarea forțelor și discutarea statutului juridic al raioanelor răsăritene ale Republicii, acțiuni care, din păcate, nu au dat pînă în prezent rezultate, ca urmare a refuzului conducătorilor de la Tiraspol de a-și trimite reprezentanții la masa tratativelor, refuzului lor de a permite deputaților din raioanele din estul Republicii să participe la dezbaterile din Parlament consacrate soluționării politice a conflictului. Mai mult, prin declarațiile pe care le fac, cei de la Tiraspol formulează pretenții și condiții nerealiste, vor să impună prin violență soluția finală convenabilă lor.

În același timp, a dobîndit dimensiuni îngrijorătoare campania de dezinformare desfășurată împotriva Republicii Moldova și pe baza cărora se formulează acuzații la adresa autorităților republicii. Astfel, zborurile limitate de recunoaștere ale aviației Republicii Moldova — din lipsă de alte mijloace tehnice de cercetare — sînt prezentate ca raiduri de bombardament. Se vorbește despre niște închipuite atacuri întreprinse de armata Republicii cu elicoptere și tancuri, deși se știe bine că Republica Moldova nu dispune de asemenea tehnică. Se vorbește, de asemenea, despre încălcarea înțelegerilor cu privire la încetarea focului, fără a fi condamnate bombardamentele barbare de artilerie la care sînt supuse noapte de noapte satele moldovenești din dreapta și stînga Nistrului, care sînt distruse sistematic de gardiști și aliații lor. Sînt trecute însă cu vederea acțiunile de sabotare întreprinse de liderii de la Tiraspol împotriva restului Republicii Moldova, prin blocarea căilor de comunicații rutiere și feroviare, prin întreruperea abuzivă a alimentării cu gaz natural a orașului Chișinău și altor localități, ceea ce afectează, în principal, populația civilă, inclusiv cetățenii de naționalitate rusă și ucraineană care trăiesc în republică. Lista exemplelor poate continua.

Guvernul Republicii Moldova reconfirmă și cu această ocazie că este cel dintîi interesat în soluționarea politică grabnică a conflictului, pentru că procesele democratice începute în urma destrămării fostului imperiu sovietic să poată fi continuate în mod normal. Imediat după întîlnirea de la Istanbul a celor patru șefi de stat, Comisia mixtă parlamentară creată în scopul reglementării conflictului și-a încheiat lucrările, fiind însă boicotată de deputații din raioanele din răsăritul Republicii. Pornind de la considerente umanitare, Președintele Republicii a semnat o ordonanță cu privire la sprijinirea populației civile din orașul Bender, crearea de condiții care să permită reîntoarcerea cetățenilor la vetrele lor. Din păcate, aceste semnale au rămas fără ecou. Încurajați de sprijinul politic, militar și financiar acordat din exterior, conducătorii de la Tiraspol devin tot mai aroganți, refuzînd practic să se alinieze la hotărîrile adoptate la Istanbul.

Guvernul este pe deplin conștient de necesitatea luării unor măsuri imediate în vederea asigurării funcționării normale, în condiții de securitate deplină a complexului hidroenergetic de la Dubăsari și este decis să acționeze în această direcție. De asemenea, Guvernul este deosebit de

(Sfîrșit în pag. 2).

Misiunea de anchetă a O.N.U. la Chișinău

Misiunea de anchetă a O.N.U., care se află în prezent în Republica Moldova, în frunte cu Gliberto Schlittler, își continuă activitatea. În ziua de 28 iunie programul misiunii a suportat cîteva modificări, astfel încît întîlnirile cu Președintele Republicii, Mircea Snegur, și cu Președintele Parlamentului, Alexandru Moșanu, au fost aminate pentru marți.

Astfel, în prima jumătate a zilei de duminică, 28 iunie, reprezentanții O.N.U. au avut o serie de întîlniri și consultări cu conducătorii unor ministere și departamente ale Moldovei. În dimineața zilei ei au fost primiți de ministrul afacerilor externe al republicii, Nicolae Țiu, care i-a informat în detaliu despre evoluțiile conflictului din raioanele de răsărit ale republicii. Apoi, în sala de conferințe a hotelului «Codru» membrii delegației O.N.U. au avut o întrevedere cu Constantin Oboroc, prim-viceprim-ministru al Republicii Moldova, Dumitru Postovan, Procurorul general al republicii, Alexei Barbăneagră, ministrul justiției, Constantin Antoci, ministrul afacerilor interne, Anatol Plugaru, ministrul securității naționale.

DUREREA BASARABIEI

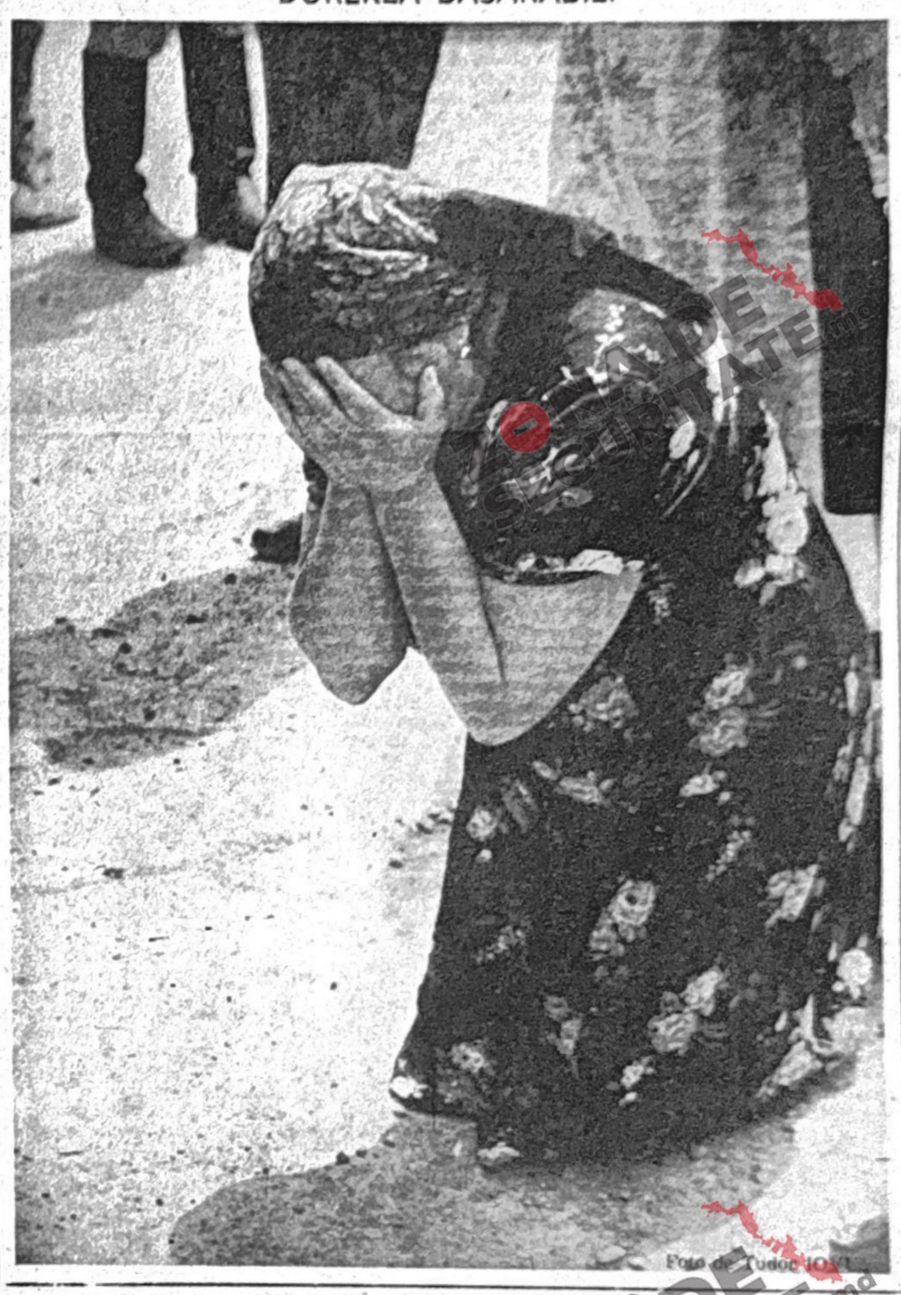

Foto de Tudor IOVU

Convorbirile cvadripartite— «un dialog al surzilor»

ISTANBUL. (**Rompres — Moldpres**). Un important grup de ziariști s-au plasat în sala sălii unde președinții României, Moldovei, Ucrainei urmau să discute despre cele ce se întîmplă în Transnistria, încă pe cînd sala era în desăvîrșire goală.

Președintele Kravciuc, a venit primul. Domnii Iliescu și Snegur au sosit împreună, venind din biroul președintelui turc, unde avuseseră o convorbire în doi. La ora fixată ședința nu stă să înceapă. Nu era însă de față toți protagoniștii. Mai exact, lipsea delegația rusă în frunte cu președintele Eltîn. Sosesc și aceștia: vor sosi cu cîteva minute întîrziere și cele patru delegații. Se vor așeza față în față domnii Iliescu și Kravciuk. Față în față, la rîndul lor, domnii Eltîn și Snegur.

Două ceasuri a durat această reuniune a celor patru președinți. La sfîrșit, ziariștii, care cunoșteau subiectul, le-au ieșit în față șefilor de stat pentru a afla unde s-a ajuns.

Pe Boris Eltîn nu l-a putut opri nimeni. A trecut nonșalant peste cîteva umbre de ziariști, care încearcă mortiș să-l chestioneze. Colaboratorii săi au scos la vedere argumente care să motiveze această răceală față de presă, îndeosebi chestiuni de program.

Președintele Kravciuc, întrebat despre cum a mers, consideră că rezultatul este bun, precizînd că, atunci cînd se adună la un loc patru președinți, rezultatele nu pot fi altfel decît bune. Ne-am înțeles în legătură cu cele mai importante probleme, a adăugat el. A apărut președintele Snegur și au fost trimise în direcția lui întrebări numeroase în același timp. «În rusește, vă rugăm!». Nu accept. Le declară că limba sa este limba română.

Consider că schimbul de păreri în problema conflictului din stînga Nistrului a fost constructiv, a declarat domnul Snegur. Toți cei patru președinți sînt pentru aplanarea conflictului pe cale pașnică, sînt pentru încetarea imediată a focului, pentru dezangajarea forțelor. Domnia sa a explicat ziariștilor că în cursul întîlnirii s-a expus rugămintea președinților către Parlamentul Republicii Moldova de a examina și hotărî în probleme care privesc statutul raioanelor din estul Nistrului. În legătură cu armata a 14-a, a menționat dl Snegur, «rămîne să se purceadă la negocieri pentru a preciza statutul acestei armate — un statut de neutralitate — și etapele de retragere de pe teritoriul Republicii Moldova».

* * *

ISTANBUL. Referindu-se la convorbirile purtate joi la Istanbul de președinții Moldovei, României, Rusiei și Ucrainei asupra situației conflictuale din Transnistria, agenția AFP opinează că «în mare măsură acesta a fost un dialog al surzilor».

Cei patru, scrie agenția, au cerut parlamentului de la Chișinău să studieze un statut pentru Transnistria, «regiune rusofonă din estul Moldovei, care s-a autointitulat republică și refuză apropierea între români și frații lor moldoveni», «oferiți» Uniunii Sovietice de Hitler».

Președintele Mircea Snegur a subliniat că în nici un caz nu poate fi vorba despre autonomie pentru «regiunea orientală a Moldovei», ci numai de o mai mare marjă de manevră la nivel local.

Punerea în aplicare a acordului cvadripartit apare însă cu atît mai delicată cu cît retragerea armatei a 14-a rusă din Moldova, promisă mai demult de Boris Eltîn și reafirmată în comunicatul comun semnat joi la Istanbul, este practic exclusă într-o perspectivă apropiată de șefii de stat major ai acestei armate, comentează AFP, subliniind că ofițerii invocă atît imposibilitatea de a repatria soldații fără a li se putea asigura locuințe, precum și angajamentele luate față de rusofonii din Transnistria.

VORBIREA DIRECTĂ

Puterea nu se face fără unire

E o vară fierbinte cum nu a mai fost vreodată. Dacă soarele își dăruie căldura obișnuită pentru acest anotimp, celălalt foc, ce incendiază aerul, face să ardă pămîntul, mistuie în flăcări edificii, case de locuit, uzine și fabrici — este focul războiului abătut asupra plaiului nostru, război, fariseic, declarat de apărare din partea celor care și-au creat republica nistreană fantomă, care război ei singuri l-au dezlănțuit, susținuți, sprijiniți și împinși în el de către ideologii Rusiei lui Eltîn și Rutkoi.

E un război sîngeros, cu hurtări cumplite și groaznice în rîndul populației civile de la sate și orașe ale bandiților veniți aici din Rusia, elementele decăzute, cărora omenirii îi e rușine să le mai spună oameni. Ucideri, maltratări, schingiuiri satanice, copilițe violate și împușcate apoi, jafuri și dezmățuri, pe care numai imbecilul e în stare să le facă — iată genocidul pe care îl fac «bravii apărători» ai Transnistriei pe un pămînt ocupat de ei și pe care imperialiștii ruși vor să și-l facă ai lor pentru totdeauna.

Focul în care se află orașul Tighina, populația de acolo, polițiștii Moldovei, încercuiți din toate părțile de unitățile de gardiști barbari, ofițeri ai armatei rusești care simpatizează cu separatiștii de la Tiraspol, răspîndind focul morții din toate armele posibile, este un tablou groaznic al războiului impus nouă, război de care ar trebui să fim cu toții zguduiți, la orice distanță sau depărtare ne-am afla, noi, cei care dormim la modul cel mai obișnuit și nepăsător.

Dacă puținele informații ce parvin de pe linia de foc nu sînt în stare să ne îngrijoreze, să ne răscolească sufletele și să ne pătrundă conștiința la simțire și treziri din indiferență și liniștire habarnică, atunci puținul arsenal de omenie și sentiment frățesc, cel de mîndrie și dragostea de neamul al cărui fecior ești ar trebui să lucreze în fiecare dintre noi, să ne mobilizeze și să ne unească în ceasul de grea cumpănă care s-a abătut asupra noastră a tuturor.

În Chișinău, în afară de Sediul Parlamentului, unde deputații fac unele eforturi de a adopta niște hotărîri comune spre ameliorarea situației de război și care, din cauza pestriților de interese și aparținînd la diferite grupuri și grupări, între care sînt mulți «tăcuți», ce așteaptă reîntoarcerea U.R.S.S.-ului în albiile sale de altă dată, nu reușesc să se unească într-un cuget comun, capitala în genere trăiește în calm și liniște. Într-o indiferență totală față de cele ce se petrec la o apropiere de cîțiva zeci de kilometri de ea.

Speriarii, terfarii, speculanții, tineri și tinere plesnind de sănătate și bunăstare stau în tărăbuțele lor instalate de o parte și de alta a străzii principale și își propun «mărfuri» lor la prețuri fabuloase, mărfuri pe care ei nu le-au produs niciodată. Placate porno, gume de mestecat, cărți extrase din librării și vîndute la preț de speculă, fetișcane cu fustițele scurtate pînă la talie, îndivizi apți de muncă cerșind fără nici o remușcare de conștiință bani la lume, turmentați și grupuri de cheflii cu o purtare orgolioasă de fii ai celor mari și tari și alte și alte elemente dubioase și provocatoare alcătuiesc tabloul actual, atît în viața orașului, cît și în centrul ei, în timp ce ceilalți tineri cad răpuși de gloanțele și tunurile separatiștilor, acolo la Tighina, la Cocieri și Cosnița, apărîndu-și pămîntul strămoșesc, pămînt care îi încălzește și îi hrănește pe toți cei ce huzuresc în voie, nepăsare și deplină libertate de stradă.

Desigur, nu mă gîndesc că e nevoie de panică, dar de o simțire pur omenească și de o înțelegere elementară a stării prin care trece Republica și apărătorii ei, de o firească îngrijorare produsă de evenimentele dramatice și tragice ce răsună în tot spațiul Moldovei și dincolo de hotarele ei, ar trebui să persiste în toți cei ce se numesc oameni și cetățeni ai acestui plai.

De ce omul care muncește cu adevărat, indiferent la ce lucru se află, este cu mult mai receptiv, simțitor și îngrijorat de toate nevoile ce s-au abătut asupra Moldovei?!

În același rînd, mă uimește ieșirea unui sărmănuț de deputat, care bruschează ministrul apărării, al armatei naționale care se află în stadiul de formare, punîndu-i la îndoială capacitățile de comandant. Nu știu cîte steluțe lucrătoare are în capul său acel deputat, dar m-am convins că mai de parte de propriul său loc nu mai vede nimic!

Și de ce nu ar vedea și el ceea ce vedem cu toții zămislit și aranjat, intenționat și bine gîndit și aplicat de către cei ce se află dincolo de Nistru și dincolo de spatele lor, în Rusia?!

Puterea nu se face fără unire. Unirea vine din simțire și din cuget treaz, din sentimentul și credința față de neamul tău, din conștiința cauzei comune, că numai împreună apărînd Patria, vei reuși să-ți cîștigi independența și libertatea deplină, să fii stăpîn în Țara ta.

Puterea nu se face fără unire. Tinerii ce au căzut pe cîmpul de luptă de la capul de pod de la Tighina ne-au chemat la unire. Fapta lor trebuie să ne frigă la conștiință. Fapta lor nu trebuie trădată!

DANGĂTUL DURERII

Nu spun de bună dimineață,
de bună zi, de bună seară.
Mi-e frig la oase-n plină vară.
Durerea inima-mi îngheață.

Dușmana grindină cu gloanțe
în norii urîi adunate
satanică a fost să bată
în grîul tinerei speranțe.

La cap de pod lîngă Tighina
feciorii neamului în floare
zdrobiți nu fost fără cruțare,
făcuți toți una cu țărîna.

O moarte crîntă, inumană,
dezlănțuită mișelește
de cei ce n-au avut, firește,
vreodată Dumnezeu și mamă.

Decît o stea vopsită-n singe
pe fruntea lor adînc deșartă
și cizmele de mers pe hartă,
spre-a cuceri și a ne-nvinge.

Nu spun de bună dimineață,
de bună zi, de bună seară,
Mi-e frig la oase-n plină vară,
Durerea inima-mi îngheață.

Și n-am cuvinte de vorbire,
Mi-i lacrimă în ochi cuvîntul
Și mut, în mine jurămîntul
Mă-nalță drept întru jertfire.

Gheorghe VODA.